

אייבן - הענק וגנו

....ואז ירד הענק חרש במדרגות, פתח את את הדלת הראשית ויצא אל הגן. אך ברגע שראוהו הילדים הם נבהלו כל-כך, עד שברחו כאיש אחד והגן נתמלא שוב חורף. רק הילד הקטן לא ברח, כי עיניו היו מלאות דמעות כה רבות, עד שלא ראה את הענק המתקרב. והענק התגנב וקרר אליו מאחור, הרימו בעדינות בידיו והושיבו על העץ. ובן-רגע נתכסה העץ פריחה לבנה, והציפורים באו אליו ופצחו ברינה, והילד הקטן הושיט את שתי זרועותיו וכרך אותן סביב צווארו של הענק ונשק לו....

מכיוון שאני ואהרון היינו באותו כיתה, זה הופך אותנו ואת ההורים שלנו לשותפים מתקופת בית התינוקות, לגן, לכיתה, לנעורים, צבא והמשך חיי הבוגרים במשך. בנוסף, ההורים שלי שכנים של משפחת לזין עד היום הזה. צברתי הרבה שעות עבודה עם אייבן, בהתחלה במגרש התפוחים במטע ובהמשך בפלחה, בחולה ובמשלוחי העופות. אני קיבלתי את התואר המפוקפק של מפעיל פורקליפט (רק מחוץ לכפר הנשיא אנשים קוראים לזה מלגזה). מצאתי את עצמי מעמיס את המשאית של אייבן אין ספור פעמים תחת עיניו הבוחנות והמאיימות...זו לא הייתה חוויה קלה. ידעתי שתזוזה של סנטימטר לכאן או לכאן תגרור נזיפה במקרה הטוב, או שאגה סקוטית עסיסית במקרה היותר שכיח. מעמיס תפוחים, תרגולות או שקים של חיטה תמיד חוויה - שתאמינו או לא, תמיד נגמרה בחיוך שובב של אייבן, טפיחה על השכם והרגשה של "עמדנו במשימה!"

זכור לי היטב, שבגמר העמסת המשאית במגרש התפוחים היינו יושבים ושותים קפה ומדברים, צוחקים ושומעים סיפורים. אני, מיכי ורענן מגרדים את גיל 16 מלמטה והוא בטח מגרד את 40 מלמעלה....הרגשה של "אחד בעד כולם וכולם בעד אחד", כפי שאמר שגיב ב"מבצע סבתא".

חזרתי מהצבא יום שישי לוהט אחד בסוף שנות השבעים בטרמפים, ומצאתי את עצמי מתייבש בצומת מגידו. לפתע אני מזהה את ה"מאן" של איבן מתקרבת בשעטה לכיוון שלי - המשיח הגיע. אייבן עוצר בחריקת בלמים צועק עלי "תעלה כבר!" הוא אסף אותי והרגשתי שהגעתי הביתה.... הרדיו מנגן שיר ג'אז בדציבלים גבוהים, איבן מלווה את השיר בקול הרועד והיוצא דופן שלו ומציע לי קפה מהתרמוס שלו. בכפר תבור הוא שואל אותי אם אכפת לי שניסע דרך הירידות מכפר תבור כי הנוף יותר יפה....מה אני אגיד? באזור הכינרת כבר הייתי מוכן להמשיך עד אילת, הקפה המוזיקה, עשן הסיגריה שלו, אייבן מקלל את הנהגים שעוקפים אותו והכנרת הכחולה והחלקה מסתכלת עלינו קורצת ומזמינה. אני מסתכל על הידיים העצומות של איבן מחליף מהלכים במשאית הכבדה במיומנות ואומר לעצמי אוי לנהג הבא שעוקף אותנו בכביש הצר טרם הגיענו למושבה כינרת....

בשנות השמונים המאוחרות עבדנו בכותנה. אייבן היה מפעיל קטפת. האיש בן קרוב ל 60 עולה ויורד מהקטפת כמו נער. זוחל מתחת לתופים של הקטפת עם פטיש ומפתח שוודי ולא יוצא עד שהבעיה לא פתורה. מכיוון שכבר הכרתי את אייבן די טוב ואבא שלי נתן לי כמה טיפים איך מנהלים את אייבן, זה נעשה מאד פשוט: אומרים לו בבוקר מה המשימה, מתי מתחילים ומה היו הביצועים המקובלים עד אז, מאותו רגע הוא היה שועט לעבר המטרה. אין דבר שיעצור אותו והוא לא צריך ממך כלום - הצבת את היעד הוא בדרך לקו הסיום !

בשנים האחרונות הוא היה בעיקר בבית, בגינה. משנה לשנה יותר כפוף, יותר איטי... אבל הניצוץ בעיניים אף פעם לא עבר, החיוך השובב וההתנהגות הנערית שלו נשארה. אייבן היה מגיע, בא להגיד שלום כשהייתי אצל ההורים, יושבים יחד במרפסת ומשקיפים על רמת הגולן. בהזדמנות כזו פעם הצבעתי על אייבן ואמרתי לבנים שלי "זהו אייבן, הענק המפחיד, והכל יכול" ראיתי את סימני השאלה בפרצוף שלהם. ואז אייבן נותן חצי חיוך, קריצה, תופס את קורת העץ התומכת בגגון של המרפסת ומנסה להרים את עצמו בגיל 80 פלוס.... זהו איש שלא פחד מאתגרים.

בשיחה עם גיל לפני כמה ימים תהיתי על הפרדוקס הזה, מצד אחד האיש הזועם הגדול ומפחיד ומצד שני איש בעל לב ענק, שתמיד נתן את הנשמה. תמיד ידעת שכל מעשיו באים מאכפתיות ומהרגשת אחריות, הוא שומר עליך שלא תיפול.

אייבן, אני לא מילדי הקיבוץ שחוו טראומות בילדות ומצאו תרפיה ופרנסה בכתיבת ספרים על הילדות הקשה בקיבוץ ועל הסיוטים שהם עברו, עד כדי שנים רבות של טיפול פסיכולוגי. אני גדלתי כאן עם עוד כמה משוגעים חוץ ממך, כמו יוחנן סלע, איזי דיבון, יופי, ג'ו ריפקינד ג'וני טנא והרשימה ארוכה ומכובדת.... את כולכם אני מעריץ ושמח שנתתם לי את היסודות להתמודד עם החיים בראש זקוף, ולהצליח.

כיום אנו חיים בתקופה שילדים גדלים בסביבה בה מעריצים את הדמויות מכוכב נולד ומתוכניות ריאליטי, ילדים קמים בבוקר ולא יודעים שהסרט מאתמול בערב הסתיים. לי היה יותר פשוט, אתה והחברים שלך שהקימו את המקום הזה הייתם הכוכבים שלי, וזה נתן לי את כל מה שילד צריך, לא היה חסר לי כלום. עם אנשים כמוך אייבן לא מתבלבלים בין הסרט של הערב לפני והמציאות שצריך לקום אליה בבוקר. לא הייתי מחליף את הילדות הזו בשום דבר אחר - אני מודה לך שהיית חלק מזה.

אורן קולינס

